N. Varuy
tarafından
TÜSTAV'a
bağışlanmıştır

Sayın Av. Nebil Varuy
Vakıflar han kat:1
Sirkeci/İstanbul

SENDİKA

5 Ağustos 1967

Yıl:2 Sayı: 20

Fiatı: 25 Kuruş

15 GÜNDE BİR ÇIKAR FİKİR VE SANAT GAZETESİ

ASGARİ ÜCRET

TüRK-İŞ İŞÇİ ALEYHİNDEKİ BİR TASARININ KANUNLAŞMASINA YARDIM ETTİ

«İşçileri fanatik birer varlık olarak görenler, bu görüşlerinde yanıldıklarını geç de olsa anlayacaklardır.»

• ENDER ETKİ •

1936 yılı koşullarına göre hazırlanarak 31 yıl işçi-işveren ilişkilerini düzenleyen 3008 sayılı İş Kanunu, 1961 Anayasamızın öngördüğü sosyal adalet ilkelerine göre, yeniden düzenlenmesi uygun görülerek bu yola gidilmiştir.

Hazırlanan yeni iş kanunu tasarısının Millet Meclisinden işçilere yeni haklar getireceği ümit edilmekteydi. Çünkü; zamanımızın sosyal görüşleri, 36 senesinin sosyal görüşlerinin çok üzerindeydi, tasarıyı hazırlayan komisyonun başkanı bir işçiydi, (yüksek tahsillilerin içinden sivrilerek komisyon başkanı olmasiyle öğünür) sendika başkanıydı ve Türk-İş Konfederasyonu yönetim kurulu üyesiydi, bunun yanında Türk-İş Başkan vekili ve iki yönetim kurulu üyesi bulunan işçi, sendikacı milletvekili vardı. Elbetteki işçiler yeni iş kanunundan bazı haklar ümit edeceklerdi bu onların en doğal haklarıydı.

Yeni tasarı Millet Meclisinde görüşülmesi tamamlanarak Cumhuriyet senatosuna sevk edilmiştir. Millet Meclisinde kabul edilerek senatoya sevkedilen yeni iş kanunu tasarısı işçiler lehine hiç bir yenilik getirmediği gibi, (ceza yerine ücret kesimi deyimi hariç) iş güvenliğini ve sendikalizmi yok edici nitelikte olduğunu görerek ümitlerinin nasıl boş bir hayal olduğunu anlamışlardır.

Kendini işçiden yana gösteren ve en güçlü işçi örgütüyüm diyen (kimden yana olduğu ve gücünün nereden geldiği bir kez daha belli olan) Türk-İş konfederasyonunu yönetim kurulu üyelerinin savunuculuğunu yaparak, Millet Meclisinden geçen bu yeni iş kanunu tasarısından hiç bahsetmediğini bildirmiştik. (Bak. SENDİKA 15 Haziran 1967 sayı: 18, İŞÇİYE KARŞI BİR İŞÇİ ÖRGÜTÜ).

Tasarının Millet Meclisindeki görüşmeleri sırasında, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) yönetim kurulu üyeleri olan Milletvekili Rıza Kuas ile Kemal Nebioğlu'nun iş güvenliğini ve sendikalizmi yok edici nitelikte olan maddelerin çıkmaması ve işçilere bazı yeni haklar sağlamak için çaba harcadıklarından bahsetmemiştik. Çünkü; bunlar gerçekten işçiden yana olan, sendikacılardı ve konfederasyonun yönetim kurulu üyeleriydi.

Yeni iş kanunu tasarısı Millet Meclisinden sonra Cumhuriyet Senatosunda

(Sonu Sayfa 4 de)

Başyazı

İKİ YAŞINA GİRERKEN

SENDİKA elinizdeki 20. sayı ile ikinci yaşına girmiş bulunuyor. Bir yıllık yayın hayatında bir kaç sayı çıkamadı. Bunun nedenlerinden çok, yayın hayatına atılırken belirttiği amaca ulaşıp, ulaşamadığı konusu önemli, bize kalırsa.

Yayın hayatına başlarken sendikayı; sendika ne değildir? sorusuyla, çalışanların emeğinin değerini koruduğu, din dil, ırk ve mezhep ayrılıkları gözetmeden toplanabilecekleri bir örgüt olarak tanımladıktan sonra, SENDİKA'nın çalışan insanlarla; sanatçıları, aydın kişileri, düşünürleri yan yana getirmeyi, ancak bu yan yana gelişte çalışma hayatımızın baş sorunu olan eğitime çözüm yolu bularak, sendika kavramının bilincine varılacağını belirtip, böyle bir amaca varmak ve geri dönmemek için yola çıktığını belirtmişti.

Bir yıllık yayın sırasında, çalışanlarla, sanatçılar ve düşün adamları arasındaki bağ kurma amacı sağlanarak, çalışanlarla ilgili, toplumcu şiir, desen, öykü, deneme, inceleme ve makaleler yayınlanmıştır. Bu bağ; öğretim üyesi, sanatcı, yazar, yayıncılar, bazı kütüphaneler ve gençlik kuruluşları olmak üzere 500, Türkiyede kurulu sendikalardan genel merkez ve şubeler olmak üzere 215, mühendis, doktor, öğretmen, işveren, savcı, yargıç ve avukat olmak üzere 250 ve parlâmenterlerden 200 olmak üzere toplam olarak bine yakın SENDİKA göndermekle devam etmektedir. 2000 adedi Karabükte dağıtılmakta, bin adedi de sendikamızın diğer şubelerine gönderilmek üzere genel merkezimize gönderilmektedir. Böylece pek çok köy ve kentindeki dört bin okuyucusuna ulaşması sağlanmaktadır. Bu ikinci yılında daha da artacaktır.

SENDİKA hakkında ge-

(Sonu Sayfa 4 de)

İŞÇİ BAYRAMI

YALÇIN HIZ

24 Temmuz 1963 tarihi Türkiye'de işçiler, daha doğrusu çalışanlar için bir dönüm noktasıdır. Yıllardır kaderleri ile başbaşa bırakılan çalışanlar, 1961 Anayasasının sağladığı haklarla kişilik kazanmışlar ve kendi sorunlarında kendilerinin söz sahibi olma olanağına kavuşmuşlardır. 24 Temmuz 1963 tarihinde 274 ve 275 sayılı yasaların yürürlüğe girişi bugünün işçi bayramı olmasına yeter sebeptir. Böyle bir günde çalışanlar elbette bayram yapacaklar bu hakların sağlanmasında emeği geçenleri şükranla hatırlayacaklardır. Çünkü; Dünya işçi oluşumları incelendiğinde bizdeki kadar kolay, mücadelesiz ve tepeden inme kabilinden haklar elde eden (aksak ve istismara müsait yönleri olmasına rağmen) bir ülke yoktur.

Ulaşılmasında, emek ve çaba harcanmadığından ve pek çok sendikacı tarafından, sendikalizmin temel felsefesinin kavranamayışı veya işlerine öyle elverdiği için o yönde hareket edişlerinden, elde ettikleri bu hakların kıymetini bilmezler ve bunun kısıtlanmasına direnerek sahip çıkmamaktadırlar. Bu da kolay elde etmenin sakıncalı yönüdür. Halk dilinde bir öykü vardır. Gurbete çalışmağa gitmek için babasından para isteyen çocuk, babasının bir sarı lira vermesi karşısında parayı fırlatıp atarak çekip gider. Aradan bir sene geçmiştir bu bir sene içinde gurbette çalışan çocuk evine dönmüştür. Babası sorar, oğlum, bir senedir çalıştın kazancın nedir? Oğlu gururla cebinden bir sarı lira çıkarıp babasına verir, babası bu parayı kaldırıp atar. O zaman oğlu paranın peşinden bir ok gibi fırlayıp parayı yakalar ve babasının yanına gelerek bu benim bir senelik emeğimin karşılığında biriktirebildiğim paradır neden atıyorsun? der.

İşçi bayramının 4. yılını kutladığımız şu günlerde yeni iş kanunu ile neler kaybettiğimizi ve bazı sendikacıların da kayıplarımıza yardımcı olarak kendi sınıflarına ihanet ettiğini, günde bir lira zam istekleri reddedilerek grev yapan ve bunu protesto için, 1000 Km. lik yolu yürüyen temzilik işçilerini, bu işçilerin haklı grevine bazı kişilerce grev kırıcılığı yaptırıldığını, bütün bu işler olurken sükût eden işçi örgütlerini çift yevmiyesi olmayan, bayram olur mu? diyen işçileri duydukça sendikacılığı toplu sözleşmelerle yalnız zam almak gibi gösteren çıkarcıların başarısını düşündüm ve inanın bayrama sevinemedim.

Okuduğum bir kitapta «Halk kitleleri ne kadar cahil bırakılırsa bırakılsın, sömürülen

(Sonu Sayfa 4 de)

SUÇLU ÇOCUKLAR

NAZİF SARAÇ

Toplumumuzu ilgilendiren konulardan birisi de şüphesiz hırsızlık, dolandırıcılık, yankesicilik ve sahtecilıktir. Hele son zamanlarda bu suçların çokluğu ve yapanların ise 8—10 yaşındaki çocukların oluşu; konunun önemini daha da arttırmaktadır. Yaranın kangren olmadan tedavisi gerekmektedir. Bu yolda çaba harcamak memleketini ve ulusunu seven fertlerin görevidir.

Bu suçların nedenlerini tembellik ve eğlence düşkünlüğüne bağlamak, olayların derinliğine inememek, ya da görevden kaçarak, kendi kendini aldatmak olur. Gerçeği görmeyerek ve suç işleme nedenlerinin kaynağını kurutmadan, dış görünüşleri cezalandırmak doğru olmaz ve bu, kökü hasta olan bir ağacın dallarını budamaktan öteye gidemez.

(Sonu Sayfa 4 de)

İNSAN VE İNSANLAR

Vercors'un bu kıymetli eseri Çan yayınlarının 32. yapıtı olup, dilimize Sabahattin Eyuboğlu, Azra Erhat ve Vedat Günyol tarafından çevrilmiştir. Fiatı 4 lira, İsteme yeri: Yeni Ufuklar P.K. 1034 Galata — İstanbul

Eser, insanın baş kaldırması, insan ve insanlar, iyi niyetli insanlar için, ahlâk ve eylem olarak 4 bölümde toplanmıştır.

Yazar konuya, «kimi sözcük anlam kesinliğini yitirmiş, özünden boşalmıştır. Hürriyet, Adalet, Demokrasi bunlardandır. Böyle olduğunu da herkes bilir. Bu sözcüklerin anlamını, sınırlarını aç;ıkça belirtmek insanlar arasında anlaşmayı sağlamak bakımından gereklidir, hem asıl bugün gerekli, çünkü bunu yapmakla barışa yöneltebiliriz dünyamızı.

Başka bir sözcük te, daha doğrusu bir kavram insan kavramıdır. Hepsine kaynak olduğu, hepsine yön verdiği için onu hemen, anlaşmazlığa meydan vermeden tanımlamak çok önemlidir. İnsan açık, belli bir kavram gibi görünür, oysa kavramların en ikircili, en çelişkeni, karşıt yorumlara en elverişlisidir. Zorbalıklar hep bu ikirciliğe dayanır. Zorbalar bundan yararlanır. Halk yığınlarının tutkularını, kötüye eğilimlerini besliye besliye sömürmek yolunu bulurlar.

Sözcük de kavram da ikircildir dedik, ikircil çünkü sözcük tek başına birçok kavramları tanımlar, bu kavramlar birbirine akmış, karışmış gibi görünür, oysa gerçekte karışmazlar. Bu karışımı çözmeye çalışmak, birbirine karışan kavramların karşılıklı sınırlarını çizmek, davranışlarımızda asıl «insanca» olanı bulup çıkarmak ve hangi davranışla insan olup, hangisiyle olunamıyacağını belirtmek incelememizin amacıdır.»

Böylece girmiştir ve ilkel insandan başlayarak hayvanlarla ayrılıkları, kölelikleri, bunlardan kurtulma istemleri, yaşama güçlüklerine beraberce karşı koyma çabaları, iç güdüleri ve inançları anlatılmış Adalet, Özgürlük, Eşitlik ve insan hayatına saygı gibi insanların çağlar boyunca, uğrunda savaştıkları yüce kavramlar en ince ayrıntıları ile anlatılmıştır. Okuyanın çok şeyler kazanacağını umduğumuz eseri okuyucularımıza salık veririz.

★

TÜRK SOSYALİZMİ

(Üzerine Denemeler) (Sayın Hilmi Özgen'in yapıtı olan bu eser 159 sayfa olup, fiatı (5) lira, dağılış yeri: Ferhan Bozkurt ve ortağı Şt. Ankara Caddesi Kebeci han no. 64 İstanbul)

1963 yılında basılan bu eseri basımından dört yıl sonra da olsa okuyucuya tanıtmanın faydalı olacağı kanısına vardık.

Eserin başlangıcında büyük kurtarıcı ATATÜRK'ün bir sözüne yer verilmiş.

YARARLI YAYINLAR

YILDIZ OSMANOĞLU

ATATÜRK VE EMEK

«Biz hayatını, bağımsızlığını korumak için çalışan emekçi kişileriz, zavallı bir halkız. Mahiyetimizi bilelim. Kurtulmak, yaşamak için çalışan ve çalışmaya mecbur olan bir halkız. Bundan ötürü her birimizin hakkı vardır, yetkisi vardır. Çalışmak sayesinde bir hak kazanırız. Yoksa arka üstü yatmak ve hayatını çalışmadan geçirmek isteyen insanların toplumumuzda yeri yoktur, hakkı yoktur. O halde ifade ediniz efendiler Halkçılık, toplum düzenini emeğine, haklarına dayandırmak isteyen bir toplumsal öğretidir. Efendiler, biz bu hakkımızı, bağımsızlığımızı korumak için, bizi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı, milletçe mücadeleyi uygun bulan bir mesleği takip eden insanlarız. 1922»

Yazar konuya (İslâmda sosyalizm) konusunu ele almış ve peygamber efendimizin (Tanrı bütün günahları bağışlayabilir; kul hakkı yiyenden başka) hâdisi ile girerek.

Tanrı Sosyalist midir? Bunu bilmem. Amma göksel kitapların hepsinde haksız varlık edinenlere, kul hakki yiyenlere türlü cezalar konulup yoksulluğun erdemleri ileri sürüldüğüne göre Tanrı'nın da fakirlerden yana büyük bir sevgisi olsa gerek... Muhammed'in elçiliğiyle gelen Kur'an İncil'e nazaran belki daha az insancıl ve Sosyalisttir. Ama bunun da bir çok nedenleri olsa gerek.

İncil, Roma ordularının çizmeleri altında inleyen İsrail toplumuna seslenir. Roma Emperyalisttir. Roma mala mülke bağlıdır. Roma insan gücünün sömürülmesini ilk def'a kurallara bağlamış ve sözüm ona medenî bir topluluktur. İşte İsa böyle bir otoriteye karşı din kurarken elbette insancıl ve fakir dostu olmak, ezilenlerden yana çıkmak zorunluğundaydı.

Ama Muhammed'in getirdiği Kur'an önceleri Arap yarımadasındaki ilkel kabilelere seslenir. Bu kabilelerin ululları ticaretle uğraştıklarından ve Muhammed de tüccar olduğundan yoksullardan çok zenginleri hizaya getirmek ve onların azgın duygularına gem vurmak için yasalar konmuştur Kur'ana. Esasen İslâmlığın yok sullara yönelişi Ömer'in ve Ali'nin halifelikleriyle başlamıştır.

Halife Ömer'in valilere yazdığı mektupta (Fakir dostu olan ve mert yürekli Ali Burjuva oyununa kurban edilerek Halifelikten uzaklaştırılıp öldürüldükten sonra yerine geçen Şam valisi Muaviye)nin varlıklı sınıfa dayanan saltanatı dile getirilmiş.

Eserde Yunus Emre, Kaygusuz Abdal, Pir Sultan Abdal, Emrah ve Seyrani gibi ünlü halk şairlerinin, Simavna kadısı oğlu Şeyh Bedrettin ve Börklüce Mustafa gibi ulularin ekonomik denge sağlama çabaları ve isyanlar, Anadolu halk hareketleri olarak anlatıldıktan sonra yakın tarihimizdeki Dış Ticaret, Bankacılık, Sigortacılık türlü kooperatifler millî gelir dağıtımı gibi konular açıklıkla dile getirilmiştir. Kitabın son bölümünde DENEMELER yer almaktadır. Bu eseri okuyucularımızın mutlaka okumasını arzu etmekteyiz.

Desen: Kaya Özsezgin

SORUNLARIMIZ

Öfkelendiği yerde yozlaşır toprağın verdikleri
kavgasız büyütür açlığını
gelip bakarsınız doğmayan çocuklarınıza
uzar yüzleriniz

Güzel günler gibi gelse okşaması ellerinin
dağı yürütür içimdeki yalnızlık
yasaklar tanrılar kadar eskidi
bitişi bir gez ucunda yaşamanın

Ölüme bırakılan ağaçtaki
acılı soyunuştur yeşilinden
korkularımız tutsaklığımızdır anlaşıldı
aşevlerinde dağlarda sularda

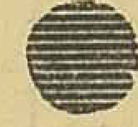
II

Ve petrol yürür damarlarında
dolar tutsağının
yeyeli kucaktı istampotlardı maçakızıydı
kuraklığın çağalası

III

Hegelden nergizler getirdim yansızım
takar mısın

SÜLEYMAN OKAY

GARDAŞLARIIIMM!..

Öküzüme eş alırsam
Bu yıl gitmem Adana'ya

Kapımızda zilimiz yok
Oyumuz çok, kendimiz yok
Bilirik balı yiyemek
Gardaşlarım, gardaşlarım...

Kapımızda finimiz yok
Şapkamız çok, enimiz yok
Biliriz dakım giyemek
Gardaşlarım, gardaşlarım...

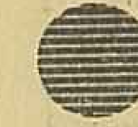
Kapımızda aşçımız yok
Kelimiz çok, saçımız yok
Bilirik biz, demlenemek
Gardaşlarım, gardaşlarım...

Kapımızda dutmamız yok
Ovamız çok, tarlamız yok
Bilirik tek, görünemek
Gardaşlarım, gardaşlarım...

Kapımızda yatımız yok
Kenemiz çok, kanımız yok
Bilirik hep sürünemek
Gardaşlarım, gardaşlarım...

NEBİ DADALOĞLU

(Ozanın yakında yayınlanacak «GARDAŞLARIM» adlı kitabından alınmıştır.)

YILDIZ GÖLGESİ

Düşmüş bağımsızlığıma yıldızların gölgesi
Kararmış aydınlığım pul pul
İncirlik, Çiğli, Samsun, İstanbul
Vay benim bahtı karam, sevgilim
Aç, sayrı, yoksul.

Okullumun yaş yedide içtiği
Süt tozu mu yoksa uyku tozu mu
Gencimin gözünde bir kara gece
Yaşlımın suratı anız bozması
Doğaya kul, ağaya kul, kula kul
Vay benim kömür gözlüm, sevgilim
Aç, sayrı, yoksul.

Düşmüş bağımsızlığıma yıldızların gölgesi
Kararmış aydınlığım pul pul
Nerde o, «Ülke okul», «Ülke Devrim» dönemi
Nerde o, kıvancım, mutluluğum, onurum
Koyduysan bul...

M. NURİ AYVALI

Üç Yanlı Bir Hareket

İşçi hareketlerinin üç yanlı bir görünüşü vardır; işçi sınıfının birliğinin sağlanması, işçi sınıfının öteki emekci kitlelerle birleşebilmesi ve gerçekten uygar bir toplumun, daha ileri bir tarihi dönemin kurulması için bunların birlikte yürütülmesi şarttır.

Bu üç yanlı görünüşü, ekonomik mücadele, politik mücadele ve ideolojik mücadele olarak özetlemek mümkündür.

Ekonomik mücadeleyi sendikalar, politik mücadeleyi partiler yürütür. İdeolojik mücadele daha da geniş plânda yürütülmektedir.

Sendikaların yürüttükleri mücadelenin amacı bellidir: Belirli bir ekonomik ve sosyal düzen içinde, statükoya dokunmadan, işverenlerin hep işveren ve işçilerin de hep işçi olarak kalacakları esasından hareket ederek işçilerin meslekî menfaatlerini korumak, ekonomik ve sosyal durumlarını düzeltmek... Çalışma şartlarını iyileştirmek, ücret artışları ve sosyal yardımlar sağlamak, iş güvenliğini gerçekleştirmeye çalışmak...

Böyle bir mücadelenin faydaları da açıktır, yetersizliği de...

Faydaları belli: işçilere daha iyi yaşama sağlamak, bunu yaparken, işçileri birleştirmek, bir sınıf bilincini uyandırmak.

Yetersizliği de belli; kapitalist düzen içinde, yalnız iş bulmuş kişilerin durumlarını düzeltmek mücadelesi, ne işçilere uzun süreli bir refah ve güvenli bir iş sağlayabilir, ne de bu yoldan toplumun temel meseleleri çözülebilir.

Az gelişmiş ülkeler, bizim bazı sendika liderlerimizin örnek aldığı gelişmiş bir takım batı toplumları gibi, işçi hareketlerini yalnız pastanın bölüşülmesi üzerine oturtamazlar; pasta —daha doğrusu— ekmek doğru dürüst yoktur ki ortada, bunun bölüşülmesi meselesi birinci plâna çıksın. Mesele, her şeyden önce, bölüşülecek ekmeği yapmak, bu ekmeğin toplum için yeterli olmasını sağlayacak yolları bulmak meselesidir. Başka türlü söylersek, mesele, üretim güçlerinin geliştirilmesi, üretimin artırılması ve üretimden sağlanan gelirin hakça dağılımı meselesidir. Ve bu, her şeyden önce, politik bir meseledir.

Sendikaların yürüttüğü ekonomik mücadelenin işçiler için yeterli olduğunu sanmak, işçi hareketlerini sadece ekonomik alana hapsetmek ve böylece işçilerin politik bakımdan bilinçlenmelerine, bağımsız bir politik kuvvet haline gelmelerine engel olmak, işçiler için de, bütün halk kitleleri için de, demokrasi için de zararlı bir tutumdur.

İşçilerin henüz politik bakımdan olgunlaşmadığını, bunun için ekonomik ve politik mücadelenin birbirinden ayrılması gerektiğini, sendikaların politikadan uzak durmalarının faydalı olacağını söylemek de, gerçekte, hâkim sınıfların ideolojisine hizmet etmekten başka bir şey değildir. Çünkü bugün yapılan, sendikaları politikadan uzak tutmak adı altında, işçileri hâkim sınıfların oy deposu olarak kullanma imkânını sürdürmeye çabalamaktır.

İşçi sınıfının ekonomik mücadelesini yürütenlerin işçi sınıfının politik mücadelesini yürütenlerin karşılarına çıkmaları, pek az ülkede rastlanan metodlara başvurmaları, Türk işçi hareketinin unutulmayacak olayları arasında yer alacaktır. Ve işçi sınıfının politik bakımdan bilinçlenmesine, bağımsız bir siyasi kuvvet haline gelerek toplumumuz içinde oynaması gereken tarihî rolü oynamasına engel olmağa çalışanlar, bu bilinçlenmeye engel olamıyacaklar ve bir gün, uyanan işçi sınıfı bunun hesabını onlardan soracaktır.

İşçi sınıfının yürüttüğü hareket üç yanlıdır: Ekonomik, politik ve ideolojik; bunların birlikte ve bir arada yürütülmesi şarttır. Bunlardan birinin eksikliği, işçi sınıfı hareketini, ayakları noksan bir sacayağı gibi yalpalatacak, bu hareketin, topluma oturmasını geciktirecek ve yalnız işçi sınıfına değil, bütün Türk toplumuna zarar verecektir.

YÖN, 16 Nisan 1965

Örnek Toplu İş Sözleşmesi

Gaz aletleri Anonim şirketi ile Türkiye Maden-İş sendikası arasında Yarımca işyeri için yapılan toplu iş sözleşmesi

Yürürlük 1 Nisan 1967-1 Nisan 1969

B — ÜCRETLER:

Madde 29: Asgari ücret:

İşyerinde asgari ücret saatte 200 kuruş brüt'tür.

Madde 30: Ücret zamları:

a. 1.3.1967 den itibaren yevmiyeye brüt 4.00 TL. zam yapılmıştır. Ancak 4.1.1966 dan itibaren zam almamış olanların ücret zammı 1.1.1967 den itibaren uygulanır.

b. 1.3.1963 tarihinden itibaren 28.2.1968 tarihindeki ücretler esas olmak üzere % 10 seyyanen zam uygulanır.

Madde 32 — İkramiye:

İş yerinde 1 yıl çalışmış olan üyelere yıllık 2 maaş tutarında ikramiye verilir. İkramiyeye hak kazanabilmek için iş yerinde 3 ay fiilen çalışmış olmak şarttır. İkramiye her yılın son haftasında tahakkuk etirilir. ve 5 Ocak gününe kadar ödenir. 1 yıldan az çalışmış olanların ikramiyeleri çalışmış oldukları tam takvim ayları hesap edilerek ödenir. Tam takvim ayından arta kalan günler için ikramiye ödenmez. İşten ayrılanlara hesap edilen ikramiye tutarı hemen ödenir.

Sigortaca kabul edilmeyen 2 günlük istirahat izinlerinin yılda 20 günü aşması halinde, bu istirahat günleri ikramiyeye hak kazandıran sürenin hesabında nazara alınmaz.

Madde 33 — Kıdem ikramiyesi:

5 yıllık kıdemlerini dolduranlara 15 günlük
10 yıllık kıdemlerini dolduranlara 30 günlük
15 yıllık kıdemlerini dalduranlara 45 günlük
20 yıllık kıdemlerini dolduranlara 60 günlük
25 yıllık kıdemlerini dolduranlara 75 günlük
30 yıllık kıdemlerini dolduranlara 90 günlük
40 yıllık kıdemlerini dolduranlara 120 günlük

Normal ücretleri tutarında ve her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdem ikramiyesi verilir.

Madde 38 — Yıllık ücretli izin:

Mevzuat hükümleri uygulanır. Yıllık ücretli izine çıkan her işçiye yıllık ücretli izin tutarından başka 100 lira brüt harçlık ödenir.

Madde 39 — Diğer Ücretli İzinler:

Evlenme halinde evlenen üyeye bir defaya mahsus olmak üzere 6 gün, eş ve çocuklarının ölümü halinde 3 gün, ana ,baba ve kardeşlerin ölümü halinde 2 gün, üyenin ve eşinin doğum yapması halinde 2 gün ücretli izin verilir. Üye evlenme, ölüm, doğum gibi ücretli izine hak kazandıran vak'aları muteber bir belge ile tevsik edecektir.

Madde 40 — Mazeret izinleri:

Sel felâketi, zelzele, yangın, heyelan gibi hallerde 1 haftaya kadar ücretli izin verilebilir. Hâdisenin önemine göre daha fazlası işverenin takdirine kalmıştır.

Madde 42 — Kıdem Tazminatı:

a. Üyenin kıdem tazminatı kanunî şartlara uygun olarak ödenir. Ancak üyenin 3 yıldan 6 yıla kadar çalışmış olması halinde her bir tam iş yılı için işçiye 15, 6 yıldan fazla çalıştığı takdirde her bir tam iş yılı için 21 günlük ücret tutarında kıdem tazminatı ödenir.

İşçinin iş akdinin devamı sırasında ölümü halinde kıdem tazminatı eşi ve çocuklarına, onlar yoksa bakmakta olduğu ana ve babasına ödenir.

b. Halen işyerinde uygulanan grup sigortasının daha üstün şartlara sağlaması halinde hüküm ifade etmemek şartile, yaş sebebile emekliye ayrılması hallerinde işçiye kıdem tazminatı 1950 den sonraki süreler nazara alınarak ödenir.

Madde 43 — Her ayın 20 sinde üyeye 15 günlük ücreti tutarında avans verilir. Takip eden ayın 5. günü kat'i hesap yapılır.

Doğum yardımı:

İşyerinde çalışan kadın üyenin veya erkek üyenin eşinin doğum yapması halinde 300 TL. doğum yardımı yapılır.

Ölüm yardımı:

İşçinin ölümü halinde, işverenin özel sigorta şirketi ile yaptığı siogrta şartları uygulanır. Ayrıca işçinin eşi, çocukları veya ana, babasından birinin ölümü halinde üyeye 500 TL. ölüm yardımı yapılır.

Yemek:

Tam çalışılan günlerde işyerinde işçiye günde ortalama 300 Krş. kazana girecek şekilde 1 öğün yemek verilir. Yemek listesi idarece hazırlanır ve iaşe işyeri hekimliğince kontrol edilir.

Yemek verilmeyen hallerde ve Ramazan ayında brüt 450 kuruş yemek ücreti verilir.

Tahsil yardımı:

İlkokula devam eden, çocuğu bulunan üyeye, çocuk başına 50 TL. brüt Orta - Liseye devam eden çocuğu bulunan üyeye çocuk başına 100 TL. Brüt, Üniversiteye devam eden çocuğu bulunan üyeye çocuk başına 300 TL. Brüt tahsil yardımı, okulların açılış zamanı yapılır.

Üye durumu tevsik zorundadır.

Madde 46 — İş kazası veya hastalık sebebile Sosyal Sigortalar Kurumunca verilen istirahat günlerine ait, kurumca hiç verilmeyen günlerin tam ücreti ile, kurumca üyenin işyerindeki ücretinden eksik ödenen miktar kadar işverence üyeye ödem yapılır.

Madde 48 — İş güvenliği ve işçi sağlığı:

a — Tozlu, gazlı, zehirli kısımlarda çalışanlara günde yarımşar kilo süt veya yoğurt verilir.

b — Üyelere ayda yarım kilo arap sabunu, 2 kalıp sabun verilir.

c — İşyerinde yazın ve kışın sıhhate zarar vermiyecek içme suyu temin edilir.

d — Üyeler yazlık ve kışlik olmak üzere yılda 2 kat iş elbisesi verilir.

e — Üyelere yılda 2 çift ayakkabı verilir.

f — Plasiyer şoför ve muavinlere çalıştıkları sahalarda giymeleri için şirketin tüzel kişiliğine uygun yazlık ve kışlık olmak üzeer senede 2 kat elbise, 2 çift ayakkabı, 2 kat gömlek, 2 adet kravat, 2 çift çorap ve deri ceket verilir.

i — Müessese bekçilerine takım olarak senede 2 şer kat yazlık, kışlık elbise gömlek, kravat, 2 çift çorap, şapka ve kışlık palto verir.

J — Üeylere 1 yüz havlusu verilir. Verilen giyim eşyaları işyerinde kullanılır.

Madde 49 — Harcırah:

İş için işyerinden ayrılıp geceyi başka yerde geçirmek zorunluğunda bulunan işçilere günde 35 TL. net harcırah ödenir. İş icabı işyeri dışına çıkıp akşama işyerine dönenlere 7,5 TL. Brüt yemek parası verilir.

Asgarî Ücret

(Başı Sayfa 1 de)

görüşülmeğe başlanmıştır. Bu görüşmelerde, 3008 sayılı iş kanununun asgari ücret tesbitiyle ilgili «iktisadî ve içtimai zaruretler dolayısiyle Çalışma Bakanlığınca lüzum görülecek yerlerde ve işlerde işin mahiyet ve hususiyeti göz önünde tutularak gerek saat başına veya gündelik yahut haftalık veya aylık hesabı ile ve gerek parça başına, yahut yapılan iş miktarına göre veya sair şekillerde ödenecek işçi ücretlerinin en aşağı hadleri mahallî komisyonlarca tesbit olunur.» diyen 32. maddesi «Hizmet akdiyle çalışan her türlü işçi, gemi adamı ve gazetecilerin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi için Çalışma Bakanlığınca asgari hizmet ücret tesbit komisyonu aracılığıyla ücretlerinin hadleri Çalışma Bakanlığının teklifi ile Bakanlar kurulunca lüzum görülen zamanlarda tesbit cihetine gidilir.» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Görülüyor ki eski kanunda işçi ücretlerinin en aşağı hadleri, içinde işçi üye ve sendika temsilcisinin bulunduğu mahallî komisyonlarca tesbit olunurken, yeni maddede Çalışma Bakanlığının teklifi ile Bakanlar kurulunca yapılmaktadır. Görüşmeler sırasında bu maddenin ilerde istismar edileceğini sayın senatör Fikret Gündoğan şöyle belirtmiştir. «Bu ücretlerin asgari hadlerinin tayini Çalışma Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunun tamimi ile, arzu ve idarelerine bağlanmış olacaktır. Böylece ekonomik ve sosyal olan bu sorun sırf siyasi bir tedbir ile siyasete alet edilmiş olacaktır.»

Sayın senatörün endişesinden başka, İşçiler kendi sorunlarında kendilerinin söz sahibi olmaları gerektiğini kabul ettirme çabası gösterirlerken, evvelki haklarını almak bu çabayı olumsuzlaştırmak demektir. İşçiler bu endişelerinde yerden göğe kadar haklıdırlar ve bu karşı çıkmayı asla hoş karşılamayacaklardır. İşçileri fanatik birer varlık olarak görenler, bu görüşlerinde yanıldıklarını geç de olsa anlayacaklardır.

DÜŞÜNDÜRÜCÜ SÖZLER

Derleyen: ALTAN ESİN

İşçi sınıfının, tarihi yerini ve görevini anlaması yani bu konuda bilinç edinmesini sağlayacak şey, ona hayatının dışında gelmektedir. Yani işçi sınıfı, yaptığı mücadeleye anlamını veren tarihî hareketi ve gelişmeyi bir bütün olarak görüp kavrayamazsa, politik görevini farkedemez. Başka bir deyişle, kökünü bilimden alan kavrayıcı bir bilince ulaşamazsa, insanlığın en eski çağlardan beri yapmış olduğu mücadelelerin mirascısı ve devam ettiricisi olduğunu ve yabancılaşmayı ortadan kaldıracak dönüşümleri yapmakla görevli bulunduğunu anlayamaz.

Roger Garaudy

Yönetici sınıf, servetini altın külçelerine, yada toprak parçalarına göre değil de, değiştirme işlemlerinin karşılığı olan rakkamlarla ölçerse, kendi deney ve evrenin ortasında bir çeşit dolandırıcılığın bulunmasını kabul ediyor demektir.

Albert Camus

Cebir hiç bir maksada hizmet etmez. Biz imansızlığı imanla, adaletsizliği adaletle, yalancılığı doğrulukla karşılamalıyız. Hile ve desiseyi açıklık ve anlaşılabilirlik; şiddet ve korkaklığı cesaretle yenmeliyiz.

Gandhi

En zorbaca yolun en etkili olacağı muhakkak değildir.

Duverger

İnsanlığa düşman kuvvetler ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, gelişmenin muzaffer yürüyüşüne ne kadar karşı koyarlarsa koysunlar, amacımıza va racağımıza inanarak öleceğiz.

August Bebel

Bir insanın kendi dehasına olan güveni, inanışın ta kendisidir.

Emerson

Toplum ve devlet birbirlerinden yalnız nitelik bakımından değil, kaynak, kök bakımından da ayrılırlar. Toplum, ihtiyaçlarımızdan; devlet ise kötülüklerimizden doğmuştur. Toplum iyidir. Devlet ise çok çok, zorunlu bir kötülüktür.

Godwin

Adalet, namuslu yaşamak, kimseyi incitmemek ve herkese kendine düşeni vermektir.

Ulpianus

Bir yandan herkesin hürriyetinin teminatı olan sosyal eşitlik bireysel hürriyetin belli bir biçimde sınırlandırılmasını gerektirirken, öte yandan politik eşitliğin bireysel hürriyetin kopmaz bir parçası olması, sorununun ne derece çetin olduğunu açıkça gösterir.

Henri Arvon

Adalet, dünyadan kalktığı takdirde, insan hayatına değer verecek bir şey kalmaz.

Kant

Herkes özgür olmadıkça kimse tam anlamıyla özgür olamaz; herkes ahlâklı olmadıkça kimse tam olarak ahlâklı olamaz; herkes mutluluğa ermeden kimse tam olarak mutlu olamaz.

R. Clausse

Ben kendi hesabıma bir sosyalist olmakla beraber sosyalizmi işçiyi intikama çağıran bir mukaddes kitap olarak kabul etmediğim gibi, onun sadece ekonomik adaleti sağlamanın bir aracı olarak dahi görmüyorum. Sosyalizmi ben yalnız işçilerin değil, pek ufak bir azınlık hariç, bütün insanların mutluluğa kavuşturulmasını sağlamanın yolu olarak kabul ediyorum.

Bertrand Russel

İŞÇİ BAYRAMI

(Başı Sayfa 1 de)

sınıf ezildiğini bilinçle anladığı ve politik eğitimi ilerlediği zaman, artık körü körüne ayak uydurmaz» sözünü hatırlayınca ve gerçek sendikalarla aydınların işçiyi uyarıcı çabalarını düşününce, geleceğin bayramlarının sevindirici olacağı ümidi doğdu içimde.

SUÇLU ÇOCUKLAR

(Başı Sayfa 1 de)

Suçların büyük çoğunluğu ülkelerdeki sosyal ve ekonomik dengesizlikten doğmakta olup, iktisaden geri kalmış ülkelerdeki suçların fazlalığı da bunun en açık örneğidir. İnsanlar, daima iyi yaşama olanağına kavuşmak isterler ve bu haklarıdır da. İşsiz, çalışanın; işçi işverenin; fakir, zenginin; köylü, kentlinin; gecekonduda oturan, apartmanda oturanın yaşantısına özenir ve onların yaşayışını gördükçe kendi yaşantılarının monotonluğunu daha iyi anlarlar ve bunu giderme yollarına başvururlar. Çoğu zaman köyden şehire göçle başlar bu. Çünkü; köylünün elinde bulunan toprak, nüfus artışından doğan bölünmelerle çok azaldığından, kuraklık ve erozyonlarla toprağın veriminin azalmasından köyde yaşayanlara yetmemektedir. Ayrıca köyde yaşama koşullarının zor ve kötü oluşu da buna eklendiğinde şehire göç zorunlu hale gelir

Şehirlerde yaşamanın kendine göre bazı özel koşulları vardır. Bunları önceden düşünmek gerekir, önce iş temin etmelidir. İş bulabilenler talihli kişilerdir. Ellerindeki üç beş kuruşu iş ararken, bunu harcayıp iş bulamayanlar çoluk çocuklariyle birlikte durumları kötüdür. İhtiyaçlarla birlikte yokluk ta artınca çoluk çocuk perişan olurlar. Bu bunalımın sonucu ahlâksızlıkların başlangıcı olur. Bunalım arttıkça aile, kurtuluşu, yaşları küçük olan ve yakalandıklarında ceza görmeyecek çocuklarını hırsızlık, yankesicilik yaptırmak gibi suç olan işlerde bulurlar. Yaşamak, ayakta durabilmek ve ihtiyaçlar bir çok kadınları, kızları yıkıma götürür. Toplumun kurbanları diyebileceğimiz bu çocuklar ,ilerde daha tehlikeli yollara başvururlar ki toplumda bundan zarar görür. Toplumun tam anlamıyla mutlu olması, fertlerinin mutluluğu ile mümkün olur.

Toplum Yayınları

Marksist Felsefe Nedir? — Waldeck Rochet, 4 lira.

Çin Devrimi ve Sonrası — Jean-Jaques Brieux, 6 lira.

Gıda Emperyalizmi — Osman N. Koçtürk, 5 lira.

Sanat Terimleri Sözlüğü — Adnan Turani, 5 lira.

Sömürge, Charles Prost, 4 lira.

Sosyalist Anlayış — Jean Jaures, 5 lira.

Fontamara, İgnazio Silone, 7,5 lira.

Kadın ve Sosyalizm, August Bebel. (I. cilt: 5 lira II. cilt: 7,5 lira)

Sosyalizm Sözlüğü — Erdoğan Başar, 7,5 lira.

Toprak Ağrısı, Yılmaz Gümüşbaş, 3 lira.

Kadınlar da Savaşı Yitirdi — Curzio Malaparte, 3 lira.

Temmuz Bildirisi, Hasan Hüseyin, 3 lira.

Bağımsızlık Gülü, Ceyhun Atuf Kansu, 3 lira.

Doğuda Kıtlık Vardı — Halil Aytekin, 7,5 lira.

Bütün kitapçılarda arayınız.
20 liraya kadar istekler için posta pulu gönderilmelidir.

TOPLUM YAYINEVİ

P.K. 176 — ANKARA

İki Yaşına Girerken

(Başı Sayfa 1 de)

len leh ve aleyhteki yazıları, sırası geldikçe yayınlayacağız. Aleyhte gelen bir tek yazıya karşılık, lehte olanların çokluğu, SENDİKA'nın görevini yerine getirdiğini göstermektedir.

Yine de esas yargı sizlerindir.

Çalışanlara, çalışanlardan yana olanlara ve SENDİKA'nın bir yıllık yayın hayatında emeği bulunanlara mutluluklar dileriz.

SENDİKA

SENDİKA — Fikir ve Sanat Gazetesi

Sahibi : Türkiye Maden-İş Sendikası Karabük Bölge Merkez Şubesi adına : Nuri Kara

Bu sayıda sorumlu yönetmen: Remzi İnanç

Yönetim Yeri : Hürriyet Caddesi, No: 86, Maden-İş Sendikası, *Karabük*

Dizgi ve Baskı : Balkanoğlu Matbaacılık Ltd. Şti. *Ankara*